

Zpráva o činnosti Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o. za rok 2018

Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. vznikla v roce 1993. Na základě zřizovací listiny poskytuje své služby již více než 25 let. Pokud jde o její činnost ve sledovaném období od 1. 1. do 31. 12. 2018, můžeme říci, že došlo nejen ke splnění všech klíčových úkolů, pro něž byla organizace zřízena, ale také k dalšímu rozvoji výše zmíněné instituce.

V roce 2018 byly prováděny běžné opravy a údržba budov. V této souvislosti je potřeba konstatovat, že v důsledku stárí nemovitého majetku, svěřeného naší organizaci do správy, se budou množit menší i rozsáhlejší opravy, které si vyžádají relativně značný objem finančních prostředků. Také proto byl realizován stavebně technický průzkum a započalo zpracování projektové dokumentace plánované přestavby budovy pobočky Místek na Hlavní třídě 111. V této záležitosti se zástupci Knihovny FM zúčastňují jednání na Odboru investičním Magistrátu města Frýdek-Místek. Bohužel v závěru roku (25. 12. 2018 v brzkých ranních hodinách) došlo k požáru budovy kulturního domu v místní části Skalice a tím ke zničení celé pobočky MěK ve Skalici. V současné době probíhá likvidace škodní události. Pobočka je dlouhodobě uzavřená. Městská knihovna je financována z prostředků zřizovatele, tj. statutárního města Frýdek-Místek. Od Moravskoslezského kraje obdržela knihovna dotaci na zabezpečení výkonu regionálních funkcí, a to ve výši 1 124 000 Kč. Rovněž se nám podařilo získat z prostředků Ministerstva kultury ČR dotaci v rámci programu VISK 3 ve výši 98 000 Kč na přechod na moderní webový knihovnický systém Tritius, a to formou webové služby. Z investičních prostředků byl zakoupen mimo jiné moderní interaktivní panel pro práci s dětským čtenářem a pro další prezentační aktivity. Naučné oddělení pobočky Místek bylo vybaveno novým výpůjčním pultem. Zlepšený hospodářský výsledek činí za rok 2018 částku cca 51 tis. Kč.

Knihovna je jednou z městských organizací, která je začleněna do celoměstského vizuálního stylu. V roce 2017 byl zpřístupněn uživatelům nový vzhled webových stránek www.knihovnafm.cz. Od roku 2015 knihovna prezentuje svou činnost pod značkou Knihovna FM. Je kladen rovněž důraz na prezentaci našich aktivit v rámci Zpravodaje Rady města Frýdku-Místku i dalších relevantních periodik (např. Frýdecko-Místecký a Třinecký deník). Přihlášeným odběratelům je pravidelně zasílán newsletter s informacemi o novinkách a akcích Knihovny FM. Knihovna FM má svůj profil na sociálních sítích (Facebook, Instagram). V červnu roku 2018 přešla Knihovna FM na webový knihovnický systém nové generace Tritius, a to formou webové služby. Po ostrém převodu dat a proškolení zaměstnanců probíhalo nastavování a ladění systému dle požadavků jednotlivých provozů. Současně byl také zprovozněn čtenářský katalog Tritius. Tento krok byl nutný vzhledem k možnosti nabízet kvalitní a moderní výpůjční služby, ale také pro plánované zapojení

Knihovny FM do Centrálního portálu knihoven Knihovny.cz. Nicméně je nutné konstatovat, že z důvodu přechodu dat v polovině roku mohou být některé statistické údaje vykazované za knihovnu mírně zkreslené.

Výpůjční činnost a veřejný internet

V roce 2018 využilo služeb knihovny více než 200 tisíc návštěvníků. Počet registrovaných čtenářů mírně klesl (6981), nicméně z celkového počtu návštěvníků knihovny je zřejmé, že si občané zvykli využívat knihovnu nejen jako půjčovnu knih, ale i místo, kde se mohou setkávat, přečíst si denní tisk, jít na zajímavou přednášku či výstavu, kde mohou využít veřejný internet. V loňském roce knihovna vypůjčila přes 305 tisíc knih, periodik a jiných dokumentů. V roce 2018 nadále umožňovala knihovna registrovaným čtenářům půjčovat si e-knihy z portálu eReading.cz, a to pomocí webového katalogu Tritius. Hudební oddělení pobočky Místek, při němž již několik let funguje i TEEN ZONE (oddělení pro setkávání mladých), navštívilo více než 8 tisíc uživatelů, kteří si vypůjčili téměř 15 tisíc hudebních nosičů, knih, periodik i deskových her. Stále více jsou prostory hudebního oddělení využívány za účelem realizace besed pro mládež a také pro lekce a besedy, které jsou určeny klientům různých chráněných domovů. Kromě výpůjční činnosti v budovách knihovny poskytuje organizace také donáškovou službu. O tuto službu je zájem a počet takto půjčených knih a audioknih stále roste. Dále knihovnice navštěvují každou třetí středu v měsíci dům s pečovatelskou službou. Zde si 120 návštěvníků vypůjčilo 1 093 dokumentů. Mimo samotné půjčování knih a časopisů knihovnice pro klienty připravují krátké literární programy. Spolupráci započala knihovna také s Domovem pro seniory Frýdek-Místek, p. o. na ul. 28. října nebo s Beskyd DZR, o. p. s.

Městská knihovna rovněž poskytuje i tzv. meziknihovní výpůjční službu (MVS). V roce 2018 bylo z ostatních knihoven pro naše uživatele zprostředkováno vypůjčení 403 dokumentů, jiným knihovnám jsme zapůjčili 311 dokumentů. Dva zakoupené biblioboxy jsou čtenáři plně využívány. Čtenáři vítají především možnost vracení knih z kterékoliv pobočky bez ohledu na to, kde si je vypůjčili.

Využívání veřejného internetu v knihovně a s tím souvisejících služeb (tisk, kopírování, scanování) zůstává na stejné úrovni jako v roce 2017. V knihovně provozujeme pro veřejnost celkem 33 internetových stanic, přičemž 11 z výše uvedeného počtu je určeno pro potřeby dětí a mládeže. Pro potřebu výukových hodin jsou dále k dispozici 4 notebooky s možností připojení k internetu. Obě hlavní budovy – ústřední knihovna a místecká pobočka poskytují celoplošně free WI-FI připojení.

Kulturní a vzdělávací činnost

Rok 2018 byl ve znamení oslav 100 let vzniku ČSR. Knihovna FM v této souvislosti připravila soutěžně-vědomostní cyklus, který probíhal od února do listopadu. V prosinci pak byli nejúspěšnější řešitelé obdarováni knižními poukázkami. K nejvýznamnějším akcím patřil další ročník mezinárodní literárně výtvarné soutěže pro děti Tvoříme vlastní vydavatelství a literární soutěž pro dospělé Můj svět, jehož se zúčastňují literáti z celé republiky. Již tradičně se soutěžilo v kategorii próza a poezie do 18, do 30 a nad 30 let. Práce posuzovala porota tvořená básnířkou Lydií Romanskou, malířem a básníkem Vítem Adamusem a odborníci na český jazyk Lenkou Skřekuckou. V dubnu proběhlo setkání se zástupci knihovny z polského Zabrze, jehož součástí byla i přednáška o polské literatuře a ochutnávka tradiční polské kuchyně. Na počátku listopadu proběhl již další ročník Festivalu čtení – kampaně na podporu čtení a čtenářských aktivit ve městě. Četlo se nejen v knihovně, ale i na mnoha dalších místech - ve školách, v parku, v tělocvičnách, školních klubech, v domovech pro seniory. Děti četly svým spolužákům, ale také seniorům, knihovnice dětem v MŠ před spaním. V Modrém salonku četli herci projektu scénického čtení Listování pro děti i dospělé. V dětských odděleních knihovny proběhly besedy se spisovatelkami Zuzanou Pospíšilovou a Klárou Smolíkovou. Do čtení se zapojily téměř všechny školy ve městě a také veřejnost. K celému festivalu byla vytvořena samostatná webová prezentace. Celkem v roce 2018 uspořádala Knihovna FM pro děti i dospělé 748 literárních besed, soutěží, literárních a hudebních večerů, exkurzí i vzdělávacích přednášek. Nejvíce akcí bylo realizováno pro děti a mládež ve spolupráci s mateřskými, základními i středními školami. Knihovnice nabízí školám besedy s literární tematikou, dílny, kde je čtení propojeno s kreativními aktivitami, dramatická čtení a lekce, které přibližují dětem a studentům systém uspořádání, vyhledávání a využívání informací. To vše s cílem naučit děti a mládež pracovat s knihou a textem, orientovat se v knihovně, vyhledávat informace, rozvíjet fantazii a jejich čtenářskou gramotnost. Besedy jsou založeny na komunikaci s dětmi, čtení z knih, využívají se také metody dramatické výchovy, techniky kritického myšlení, tvůrčího psaní, výtvarné techniky apod. Také v roce 2018 probíhalo v dětských odděleních Pasování prvňáčků na čtenáře, které se zařadilo mezi tradiční akce, jež knihovna pořádá. Děti docházejí do knihovny několikrát v průběhu celého školního roku a na konci cyklu jsou pasovány na čtenáře a zároveň získávají možnost registrace do knihovny a knihy z celostátního projektu SKIP ČR Už jsem čtenář – Knížka pro prvňáčka. Prvňáčky v knihovně navštívil také náměstek primátora pan Pavel Machala. Velmi oblíbená jsou již pravidelná setkání s panem Ladislavem Holbou a jeho vodícím psem, který přibližuje dětem, jaké je to žít se zrakovým a sluchovým hendikepem. Dlouhodobě se knihovna zapojuje nejenom do realizace besed, ale také do prodeje převážně textilních hraček. Dětská oddělení také celý rok propagovala akci „Celé Česko čte dětem“, a

to jak prostřednictvím propagačních materiálů, tak pořádáním dramatického čtení pro družiny. V roce 2018 proběhl poslední ročník celoknihovni etapové hry Velké knihovnické putování. Novinkou v roce 2018 bylo připojení se a vyhlášení hry Lovci perel. Cílem je přečíst knihu a odpovědět na otázky související s jejím obsahem, což podporuje čtení s porozuměním a umožňuje dětem objevit nové knížky. Za každou přečtenou knihu a splněné úkoly získávají děti perličku na vlastní perlový náhrdelník. Další novinkou je i zapojení Knihovny FM do projektu Bookstart (v českém prostředí S knížkou do života). V rámci projektu jsou děti na vítání občánků obdarovány materiály pro čtenářskou pregramotnost. V knihovnách se maminky s malými dětmi mohou setkávat v dětských klubech. Pro toto setkávání byla jednotlivá dětská oddělení dovybavena potřebami pro malé děti a knihovnice připravují programy s ukázkami vhodné literatury pro rozvoj čtenářské pregramotnosti. V roce 2018 pořídila knihovna pro dětské čtenáře sadu tematických kufříků, a to jednak z vlastních prostředků, ale také z projektu MAS Pobeskydí - Místní akční plán Frýdek-Místek II - Tematické kufříky pro rozvoj čtenářské gramotnosti.

Knihovna FM se tradičně zapojuje do celostátních akcí vyhlašovaných SKIP ČR, pořádaných za účelem propagace knihoven a knihovnické práce a také do celoměstských akcí. V dětském oddělení ústřední knihovny Frýdek proběhla za značného ohlasu dětských čtenářů Noc s Andersenem. Pro děti byl připraven zajímavý program, např. návštěva frýdeckého zámku s noční prohlídkou. Také na říjnový Týden knihoven knihovna připravila celou řadu akcí a výhod pro čtenáře. Do celoměstské akce Prázdniny ve městě se knihovna zapojuje každoročně a děti rády navštěvují prázdninová dopoledne plná her a soutěží. Prázdniny ve městě se uzavírají akcí Ahoj, prázdniny, kde má knihovna svůj stánek. Knihovna FM spolupracuje s dalšími městskými organizacemi a spolky (SVC Klíč FM, Kultura FM, Literární klub Petra Bezruče, Pobeskydský spolek přátel výtvarného umění F-M, Charita Frýdek-Místek).

Nejen v Modrém salonku místecké pobočky bylo uskutečněno několik desítek besed, přednášek, koncertů atd. Ve spolupráci s PSPVU F-M pokračoval cyklus o umění s lektory Markem Zágorou či Gabrielou Pelikánovou a jako každý rok byl uspořádán cyklus cestovatelských přednášek. V rámci cyklu regionální umělci v knihovně, který umožňuje méně i více známým regionálním umělcům prezentovat svou práci (autorská čtení a výstavy), knihovna pořádala několik autorských čtení a výstav. Také v loňském roce knihovna připravila několik kulturních akcí v prostorách ústřední knihovny. Oblíbeným se stává literárně-hudební cyklus Čaj o šesté. V Knihovně FM jsou pořádány též výstavy. Výstavy v místecké pobočce zajišťuje Fotoklub Art Collegium F-M a V-klub F-M. Výstavy „na schodišti“ byly v roce 2018 opět věnovány jednak sociálním službám a sociální práci a jednak prezentaci akcí Knihovny FM a prací z dětských projektů. V ústřední knihovně v loňském roce vystavovali regionální umělci.

Partnery naší knihovny jsou i Książnica Beskidzka v Bielsku-Białej a Krajská knižnica v Žilině. Každoročně spolupracujeme na realizaci literárně výtvarné soutěže pro děti Tvoříme vlastní vydavatelství.

Seniorům nabízíme pomoc při jejich práci na PC a s internetem. Po celý rok pokračovala spolupráce se Svazem důchodců ČR ve Frýdku-Místku, se kterým pořádáme kurzy práce na PC pro začátečníky i pokročilé.

Doplňování a revize knihovního fondu

V roce 2018 bylo nakoupeno 3 770 svazků knih a kartografických dokumentů, 238 hudebních CD a audioknih, 761 elektronických a jiných dokumentů. Knihovna odebírala 345 exemplářů titulů periodik. Prostřednictvím darů získala knihovna 626 knih a brožur v celkové hodnotě cca 88 tis. Kč. Městská knihovna také zpracovává analytické popisy článků pro celostátní databázi periodik SKAT a spolupracuje s Národní knihovnou ČR. V roce 2018 bylo do souborného katalogu ČR CASLIN zasláno 2 297 záznamů ve výměnném formátu MARC 21 podle pravidel RDA.

Činnost regionálního oddělení

V rámci výkonu regionálních funkcí městská knihovna zabezpečuje odborné knihovnické činnosti podle § 2 písm. h) knihovního zákona pro 26 základních knihoven, z nichž 6 knihoven je profesionálních, 5 knihoven jsou pobočky Městské knihovny Frýdek-Místek. Ostatní obecní knihovny jsou neprofesionální. V roce 2018 bylo z dotace, poskytnuté Moravskoslezským krajem, nakoupeno 814 knih. Současný stav výměnného knihovního fondu regionálního oddělení činí 25 355 svazků. V průběhu roku bylo rozvezeno do příslušných knihoven 120 souborů o celkovém rozsahu 6 001 svazků. Zaměstnankyně regionálního oddělení průběžně poskytovaly konzultace a realizovaly metodické návštěvy, revize knižního fondu byla provedena v těchto knihovnách – Místní knihovna Dolní Krásná a Obecní knihovna v Bruzovicích. Kromě této činnosti knihovny postupně automatizujeme a s tím souvisí i retrokatalogizace knihovního fondu. V loňském roce bylo takto zkatalogizováno celkem 1792 svazků knih. Dále jsou katalogizovány knihy zakoupené z finančních prostředků obcí u obecních knihoven zapojených do regionálního automatizovaného knihovního systému Tritius REKS – jednalo se celkem o 1067 svazků knih. V červnu roku 2018 přešla Městská knihovna Frýdek-Místek spolu s 10 reksovými knihovnami na nový systém Tritius REKS.

Ostatní činnost

Pro další vzdělávání svých zaměstnanců využívá městská knihovna všech dostupných možností, které poskytuje Národní knihovna ČR, Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě, Svaz knihovníků a informačních pracovníků ČR, Filozoficko-přírodovědecká fakulta Slezské univerzity v Opavě atd. Zaměstnanci se vzdělávali formou odborných seminářů, kurzů, workshopů či prostřednictvím e-learningových kurzů. Kromě pravidelných školení byli zaměstnanci knihovny proškoleni v problematice GDPR. V rámci přechodu na knihovnický systém Tritius se všichni zaměstnanci zúčastnili školení nového KS a v prosinci proběhl seminář na téma Mediální gramotnost. Celkem se knihovníci vzdělávali 948 hodin.

Závěrem je možno konstatovat, že i v roce 2018 byla Městská knihovna Frýdek-Místek, p. o. rozvíjející se kulturní a vzdělávací institucí, která slouží občanům a důstojně reprezentuje statutární město Frýdek-Místek.

PhDr. Tomáš Benedikt Zbranek v. r.
ředitel Městské knihovny Frýdek-Místek, p. o.